

# СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:  
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).  
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.  
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадзіны.

# НІВА

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месец — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,  
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.  
Для загранічніх удзяў дараражай.

Аплаты надрукаванага залежыць ад рэдакцыі  
ВЫХОДЗЕ У СЕРАДУ І СУБОТУ.

## ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

### Аб арыштах у Заходній Беларусі.

#### Прамова пасла Б. Рагулі

сказана ў Сойме дня 4 лютага с. г.

Высокая Палата!

Ня лёгкая задача стаіць сёньня перадамнай; ня лёгкая ня дзеля таго, што ня мог бы даказаць патрэбы зваленінья маіх калегаў з вастругу, але ня лёгкая дзеля таго, што гэтая справа ўжо даўно асуджана. Калі-б усе адва-каты съвету зъехаліся сюды, то і яны не аба-ранілі-б іх, дзеля таго, што вы ўжо даўно па-станавілі. Аднак-жа мушу ўзяць у гэтай спра-ве голас і пастарацца выясняць гэтую съту-ацю, у якой знаходзіцца Беларускі Народ і гэ-таю справу, якая сёньня стаіць на парадку дні зъяўляеца дзякуючы гэтай сътуацыі.

З гэтай высокай трывуны ня раз былі ага-лошаны прамовы намі, прадстаўнікамі Беларус-кага Народу ў польскім Сойме, ня раз мы зъяр-талі ўвагу Сойму на несправядлівасць робле-нія адносна нас Беларусаў і на зламаніе рэ-публіканскіх законаў падрабнейшымі ўраднікамі, прадстаўнікамі дзяржаўной улады на на-шых землях. Не адзін раз мы зварачвалі ўвагу польскіх урадаў на іх нізкавокасць, на іх не-справядлівыя адносіны да нас, больш за 2 міль-янную беларускую меншасць. Нам часта да-кляроўвалі палепшанье гэтага становішча, кожны ўрад прызнаваў за свой абязянак даваць нам абя занку, але ні адзін з іх ня толькі не-датрымаў сваіх слоў, але наадварот, яшчэ ціс-нуў наш народ, ламаючи яго элемэнтарныя грамадзкія права. Але тое, што зрабіў цяпе-рашні ўрад пераходзіць за ўсе спадзеваныя межы. Мала абурацца, мала выказваць недавер, але трэба праста і аткрыта сказаць, што для гэтага ўраду тут няма месца.

Калі ламаюць права адносна да нашага народа, паліцыя, старосты, ваяводы, напыя ін-терпэляцыі скіроўваюцца да міністраў, якія да-валі ўрачыстыя дэкларацыі высьвяленія, вы-рашэнія, а нават часам укараніння некага, хоць гэта апошніе было так рэдка, што трудна сабе прыпомніць, калі гэта было. Цяперашні ўрад здолеў перайсці сам сябе. Гэта ўрад здо-леў пры прыхильным падтрыманні п. Маршал-ка Сойму ня толькі зламаць канстытуцыю, але нават спрэвакаваць быццам загавор, нават спрэвакаваць сам сябе. Маю тут на мыслі справу пасла Ваявудзкага. Сёньня я выступаю ня толькі як абароніцель нашых арыштаваных таварышаў, беларускіх паслоў, але нажаль зъяўляюся таксама няпропанаваным абароніцелем польскай канстытуцыі, якая ў паняцці цяпе-рашніга ўраду, які прышоў да ўлады дарогай гвалту, ёсьць „свісткем“ (клакам) паперы. Я выступаю як абароніцель польскага парляман-тарызму, аб існаванні якога ведаем толькі з артыкулаў рэдактараў, вядучых паміж сабой споры або яго зламаныні, або зламаныні таго, што фактычна ня існуе. (Голос: Але Грамада існуе). Дзела таго для нас Беларусаў, не былі неспадзяванай пастановы рэгулямінавай камісіі аб выданні нашых таварышаў на Шэмякінаў суд. Хто-ж мог бы падумаць, што гэты Сойм, нават будучы аплёваны ўрадам, спакойна вы-трэ плавацінне і выражаюты паслухмянасць „Дзедку“ са страхам дзіцяці, якое нарабіла глупства, працуе цяпер з урадам і пойдзе про-ці яго. На якой аснове ўрад, які пасылае пра-вакатараў у наш лягер пазволіў сабе зламаць

#### Сойм выдаў суду арыштаваных паслоў.

На паседжанні Сойму 1 г. лютага апрача бюджэту была разглядана справа выдачы арыштаваных паслоў. Ад імя рэгулямінавай камісіі справу арыштаў паслоў рэфэрараў Да-бжанскі. У часе сваей прамовы ён абвясціў ліст праクтора віленскага апэляцыйнага суда аб выданні суду паслоў Таращкевіча, Рака-Міхайлоўскага, Мятлы і Галавача. Апошнія ві-навацяцца па 102 ст. ч. I-я і 110 ч. I-я 2 пар. К. К. за тое, што працуячы супольна з іншымі асобамі быццам бралі павадырскі ўздел ў арганізацыях польскай партыі камуністычнай як і камуністычнай партыі ЗБ. Таксама і за тое, што быццам па загаду цэнтральнага камітэту тых партыяў стварылі скаордынаваную (добра згавораную) группу, якая кіравала рабо-тай палітычных групай як Беларускі Сялян-ска-Работніцкай Грамада і „Niezależna Partja Chłopska“ і пры гэтым мелі нібы на мэце вы-карыстаць гэтых груп дзеля мэтай суседніх дзяржав, падгатавляючы ўваружанае па-устаныне з мэтай скініць істнуючу ў Польшчы дзяржаўны лад і адараць ад Рэспублікі часці яе тэрыторыі. Акцыя гэтая быццам знаходзіцца ў сувязі з акцыяй міжнароднай камуністычнай партыі і мае над сабой надзор і павадырства

польскай камуністычнай партыі, якая залежыць ад камінтэрну.

Рэгулямінавая камісія атрымала нібы яс-ная справа звадаць і матэр'ялы аб дзейнасці 5-х паслоў на тэрыторыях 5-х судовых вокругаў на ўсходзе. Са справа звадаць тых відаць, што нібы Грамада падгаварывала да процідзяржаў-най дзейнасці, а абвінавачаныя таксама нібы належалі да камуністычнай партыі, бяручы Грамаду толькі як помаст дзеля лягчэйшай работы, бо Грамада існавала ўні. Стварылася, быццам, шпікоўская шайка, працуячая на ка-рысыць суседніх дзяржав, у згаворах з сал-датамі аднаго пагранічнага батальёну. Съвед-чыць гэта аб тым, што нібы салдаты таксама зэрбаваліся на процідзяржаўную работу. Гурткі вялі нібы вайсковыя мушты, мелі аружжа і разносілі весці, што да Вялікадня ўздоймі-ца рэволюцыя, Беларус будзе аддзелена і гро-ши ўжо на гэта істнуюць. Усе нібы паказан-ні съведкаў піцьверджают гэта; арыштаваныя паслы быццам ўні гутарылі аб паўстаньню на вясну пры згаворах з Расеяй і за ёе гроши. Грамада налічала болей як 61 тыс. сяброў. Пад-вучала нібы забіваць паліцыятаў, засыпаць урады скагамі каб іх збаламуці, на кліч паўстаньня перацяць чугуначную лучнасць. Як Грамадой таксама і Niez. P. Chl. нібы ўпраў-

канстытуцыю? Дзе тыя прычыны, якія прыму-сілі ўрад арыштаваць паслоў Беларусаў, паслоў у Сойм? Дзе абароніцель пасольскай чэсці і пасольскай нечачэніасці п. Маршалак Сойму? На інтарвэнцыю п. Маршалак мы ня калі нікай надзеі, скарэй можам спадзявацца інтарвэнцыі нашага на-роду, чымся абароны п. Маршалка. Калі-б ў Польшчы быў суд незалежны і бесстаронны, то мы самі прасілі-б аб судовым разглядзе над нашымі таварышамі, бо ў іх дзеяньнях з дзяр-жайнага пункту гледжання ня бачым нічога карыгоднага. Калі яны змагаліся з паляніза-цыяй нашага народа, з абдзіраннем яго, са зламаньнем яго элемэнтарных правоў, то яны мусілі змагацца з гэтым. У іншым выпадку былі-бы здраднікамі свайго народа. Мы таксама змагаемся з гэтым і калі іх месца ў вастрозе, то і нашае таксама, бо і мы зтымсама зма-гаемся, што і яны. Іхня справа, а разам і на-шей справай, ёсьць нацыянальная беларуская; у польскія суды ня верым; да гэтага прыму-сілі нас польскія ўрады. Пан праクтор паставіў праразыцыю аб выданні беларускіх паслоў і аб угнаніні за імі судова. Проста стыдна каму небудзь паказаць гэтую праразыцыю. На якіх фактах апраецца п. праクтор? Ніякіх фактаў няма, толькі ёсьць пакліканыне на пака-заньнях съведкаў, а якія гэта съведкі, то нам добра ведама. Ёсьць гэта зграя праvakataраў, працуячых за юдавы гроши. Сыстэма праvakac-цыі, даносніцтва, лгарства і падбуранье адной часці насяленнія процы другой, — вось вашая състэма працы, вось вашая състэма ўпраўлян-ня. Ці ў якой небудзь культурнай дзяржаве пазволіў бы сабе пан праクтор у сваей праразыцыі аб выданні паслоў пісаць парлямант.

канстытуцыі у шпіонствы і арышта-ваць, а тым больш паслоў?

Высокая палата! Дапусьцім, што сярод Гра-мады былі шпіоны, дапусьцім... (П. Мантэрэс: пан далёка ідзе) Так, далёка іду. Але калі ў якой небудзь арганізацыі знаходзяцца такія аса-бістасці, то іх пацягваецца да адказнасці, а ня тых людзей, якія стаіць на чале той арганіза-цыі бо яны могуць ня ведаць (Голос: новая фі-лёзоўфія). Ну, трудна, гэта ня ёсьць фэльдфабель-ская філёзоўфія. Цяпер я скажу: сярод дзяржаў-ных ураднікаў ёсьць шпіоны, на чале гэтага стаіць урад, а дык урад вынікае са шпіонаў. (Голос: Што мае пернік да вятрака). Гэта ёсьць вашая лёгіка.

Такое вінавачаныне, такія праразыцыі гэ-та ёсьць праста стыд і ганьба для Польшчы. Але мала гэтага. Дапусьцім, што нехта з пас-лоў зрабіў які небудзь праступак; калі яго можна арыштаваць?

Арт. 21 канстытуцыі на столыкі ёсьць яс-ным, што не патрабуе ніякіх камандараў (паясь-ненія) Арт. 21 кажа: пасла можна арышта-ваць на гарачым чыне паспалітай збродні.

Зусім разумею аб што тут ходзіць. Ходзіць аб паспалітай (агульна прызначанай) збродні. Калі пасол даканаў якое небудзь забойства і г. д., то ў гэткім выпадку, каб ня быў згублены сълед праступку, можна яго пацягнуць да адказнасці. Але які тут бы гарачы чын? Гра-мада існавала больш як паўгоду, і знайшоўся гарачы чын. Пасол Валожын ляжаў у ложку, гэта значыць на гарачым чыне. (Вясёлісць). Шаноўныя паны! Ня хачу гаварыць так, каб Вы съмляліся, але гэта ёсьць съмешная реч. Ведаю, што пасол Таращкевіч так сама ляжаў у ложку. А як гавораць сяляне, ня ведаю ці гэта праўда, пас. Галавач дайў сваю ўласную ка-рову (вясёлісць). Гэта была паспалітай збродня. (Голос: Бальшавіцкую карову дайў).

(Далей будзе)

на аснове толькі дапушчэнняў можна было

## Сабраныне дэлегатау Віленскага Аддз. Інстытуту.

### А) ПАРАДАК САБРАНЬНЯ.

У нядзелю 6-га лютага адбылося сабраныне дэлегатау Віленскага Аддзелу Інстытуту. Прысутных на сабраньні было 30 асоб, з якіх адгурткоў 17 асоб, ад ураду Віленскага Аддзелу 4 асобы, ад Цэнтралі 2 асобы і 7 звычайных сяброў.

Сабраныне адчыніў старшыня ўраду Віленскага Аддзелу кс. пас. А. Станкевіч, які ў сваёй прамове падчыркнуў вялікае значэнне ў беларускім адраджэнні Інстытуту, як культурна-гаспадарчай установы.

На старшыню сабраньня быў выбраны сябра рэвізына камісіі пас. Б. Рагуля, на сэкрэтара гр. А. Стэповіч.

Далей кс. Станкевіч даў справаздачу з працы ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту, а гр. Більдзюкевіч кароткі агляд працы ўсяго Інстытуту. Інстытут залажыў 50 гурткоў і мае каля 800 сяброў, заложаны 22 бібліатэчкі і ўтрымлівае адна прыватная беларуская школа. Атрыманы канцэсіі на 6 прыватных беларускіх школаў, з якіх толькі адна школа функцыянуе, бо ў іншых дагэтуль не зацверджаюцца вучыцялі. На больш школ Інстытут не атрымаў ад уладаў канцэсіяў, хады заявы былі паданы да паасобных інспектараў. Таксама Інстытут не атрымаў дагэтуль дазволу на беларускую вучыцельскую сэмінары і на беларускія 6-месячныя вучыцельскія курсы. Толькі апошнімі днёмі Інстытут атрымаў дазвол на Беларускія Коопэратыўна-Гандлёвы Курсы ў Вільні, якія мае адчыніць каля 20 лютага.

На сабраньні дэлегаты прытачалі факты

ляла скрыта камуністычная партыя. Павадыром Niez. R. Chl. быў выбраны Ваяводзкі, але не адразу. Спачатку камінтэрн не згаджаўся на яго асобу дзеля ягонай прошласці; назначылі яго толькі тады калі ён падаў пісьменную аб'ясеніні і прырок ставіцца на суд рэволюцыйнага трывуналу ў Маскве і калі далі аб ім публічную рэкамэндацыю паслы: Тарашкевіч і Рак-Міхайлоўскі.

### Дыскусія.

У дыскусіі над пытаньнем ці выдаваць суду паслоў гаварылі: пас. Рагуля проці выдачи, п. Шрайбер (жыд. кола) які, гаворучы проці выдачи, падтрымліваў прапазыцыю меншасціяў, п. Марвэг (эндэк) за выдачай, п. Балін (Н. П. Хл.) проці выдачи, п. Сахацкі (кам.) проці выдачи, п. Ліберман (П. П. С.) за выдачай, п. Ярэміч проці выдачи, п. Строніскі (Х. Д.) за выдачай. Посыле дыскусіі маршалак аддаў пад галасаваныне фармальную прапазыцыю п. Шрэйбера (Жыд. Кола) аб перадачы справы арыштаваных паслоў ізноў да рэгулямінавай камісіі, якая мелася-бы стварыць спэцыяльную падкамісію з трох паслоў і якая ўзяла-бы на сябе заданьне падрабязна разглядаць справу. За гэтай прапазыцыяй галасавала 106 паслоў, проці 163. Пропазыцыю адкінулі. Посыле галасаваныя меншасці ўзыялі забурэнні і маршалак распараціўся каб пачаць пайменнае галасаваныне: спярша аб выданьні суду пасла Тарашкевіча, потым Рак-Міхайлоўскага, Мятлы, Валошына і Галавача. Тады, калі сталі падлічаць галасы, маршалак перайшоў да галасаваныя аб рэзалюцыі Шрэйбера, якая была су-польна з першай часцінай рэзалюцыі Сохацкага. Рэзалюцыя гэная вытыкала, што арыштаваныне 5-ці паслоў без папярэдніх згоды Сойму зроблена было проці арт. 21 канстытуцыі. Перад гэтым галасаваныем маршалак зъявіўся ўраду, што ёсьць прыгавар акруговага суду, на жалабы трох арыштаваных паслоў. Сойм можа выдаць рэзалюцыю так як справа стаіць цяпер, але гэта рэзалюцыя будзе мець значэнне толькі тэрорызма. Пры галасаваныне рэзалюцыя большасціяў галасоў была адкінута. Посьле дваццацімінутнай перадышкі, калі скончылі падлічаць галасы маршалак абвініціў гэткі вынік: за выданьнem суду п. Тарашкевіча 159 гал., проці 89, няважных 12; за выданьнem Рак-Міхайлоўскага 165 гал., проці 83, няважных 11; за выданьнem Мятлы 166, проці 83, няважных 4; за выданьнem Валошына 165, проці 85, няважных 9; за выданьнem Галавача 165, проці 87, няважных 10.

Такін чынам, польскі Сойм выдаў беларускіх паслоў польскаму суду.

### Пасол Хамінскі бароне арыштаваных паслоў.

Пасол Хамінскі вышаў з Клубу Працы, абысьняючы гэтае выступленне тым, што Клуб забараніў яму галасаваць проці выданьня арыштаваных паслоў. Трэба зацеміць, што за выданьне паслоў галасаваў разам з другімі сябрамі Клубу Працы віцэ-прем'ер Бартэль, які меў права голасу як пасол.

перасъедаваныя паліцыяй і адміністрацыяй Гурткоў Інстытуту, наягледзячи на тое, што яны не вядуць ніякай палітыкі. З такімі адносінамі ўлады да беларускай культурна-гаспадарчай арганізацыі Інстытут будзе змагацца, бо яны зъяўлююцца бясправнымі.

Пасыль дакладаў дэлегатаў быў намечаны плян далейшай працы Інст., а таксама прадыскутаваны вольныя прапазыцыі.

У часе пярэвры былі апрацаваны рэзалюцыі і пасыль ўзнаўленыя сабраныя апрацаваныя рэзалюцыі былі прыняты сабранынем разам з запрапанаванымі папраўкамі.

### Б) ПЕРАВЫБАРЫ УРАДУ.

У склад новага ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту на сабраньні дэлегатаў выбраны таікі асобы: д-р Б. Туронак, пас. Ф. Ярэміч, пас. кс. А. Станкевіч, інж.-арх. Л. Дубейкоўскі і гр. Каруза, у заступнікі гр. А. Стэповіч і Яцына.

### В) РЭЗАЛЮЦІІ.

Сабраныне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры прыняло аднаголосна наступныя рэзалюцыі:

#### I. Культурна-асветныя справы.

1. Сабраныне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Інстытуту дамагаецца ад уладаў беларускіх урадовых і прыватных школ.

2. Сабраныне дамагаецца субсидыяў для існущых 4-х прыватных Беларускіх гімназіяў.

3. Сабраныне дамагаецца правоў публічнасці для абсолвэнтаў беларускіх гімназіяў.

4. С. дамагаецца беларускай вучыцельской сэмінары і вучыцельскіх курсаў, для беларускіх вучыцялі.

5. С. дамагаецца беларускага гуманістычнага факультету на Віленскім універсітэце з беларускай выкладава моваю.

6. С. дамагаецца для існущых беларускіх вучыцялі, якія акончылі сэмінары, ці роўназначныя вучыцельскія курсы, або мелі тытул (званыне) вучыцеля, вучыцельской кваліфікацыі, як на пасады ўрадовыя, так і прыватныя беларускія школы.

7. С. дамагаецца перэнясенія дзеяньня вучыцялі Беларусаў з абшараў этнографічнае Польшчу ў Заходнюю Беларусь у беларускія ўрадовыя школы, якія павінны быць пазакладзены на аснове жаданьня бацькоў дзяцей школьнага веку.

8. С. дамагаецца ад ураду задавальваючых крэдытаў на выдавецтва беларускіх падручнікаў гражданскай і лацінскай і наагул беларускіх кніг.

#### II. Гаспадарскія справы.

9. Сабраныне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Інстытуту дамагаецца ад ураду крэдытаў для сялян беларусаў на закуп насенін, штучных гнаёў і патрэннага інвентара.

10. С. дамагаецца крэдытаў для заснавання Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры коопэратываў крэдытовых і спажывецкіх.

11. С. дамагаецца задавальваючых крэдытаў для заснавання Беларускага Парцэляцыйнага Банку.

#### III. Арганізацыйныя і іншыя справы Інстытуту.

12. Заслухавы даклад паасобных дэлегатаў, сабраныне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Інстытуту пастанаўляе зъявіцца да Беларускага Пасольскага Клубу з просьбай аб інтервенцыі з прычыны рознага характару перашкодаў, што ставяць мясцовыя ўлады ў працы Гурткоў Інстытуту.

13. Сабраныне пастанаўляе выдаваць сваю часопіс—орган Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

14. Сабраныне пастанаўляе заангажаваць інструктара-агранома.

15. Сабраныне заклікае ўрад Віленскага Аддзелу Інстытуту да інтэнсіўнай працы маочы на ўвесь якнашырэйшае выкарыстаныне Статуту Інстытуту.

## Як улісацца у Беларускі Сялянскі Саюз.

Падпішык, які добра зразумеў, што Беларускі Сялянскі Саюз зъяўляецца партыяй, якая запраўды адважна бароніць інтэрэсы нашага сялянства, павінен неадкладна ўлісацца ў свой Саюз. З гэтае мэтай трэба паслаць у Цэнтральны Камітэт аткрыту (Вільні, Завальнай 6—5) з просьбай прыслучаць бланкеты заявы і анкеты, інструкцыі і праграму.

## З жыцця пад Польшчай.

### Крывавая дэманстрацыя ў Косаве на Палесьсі.

З Брэста прыходзяць гэткія весткі:

3-га г. лютага ў 1-ай гадзіне папал. на на рынку ў Косаве сабраўся народ у ліку каля 400 асоб. Быў тады дзень тарговы і нікто ня зварачваў увагі на гэтае зборышча. Але скора зъявіліся над таўшчай три вялікія съяці і працідзяржаўныя надпісі, паміж іншым такім: Хай жыве ўсясьветная рэвалюцыя і ўрад пралетарыяту, хай жыве КПЗБ (Комуніст. Партия Зах. Бел.), хай жыве комітэты, хай жыве пролетарская моладзеж і яе ўрады КПСМЗБ (Ком. Пар. Саюзу Мол. Захада. Белар.), хай жыве работніцка-сялянскі ўрад, преч з рэпресіямі, звольніц работніцка-сялянскіх паслоў, звольніц усіх пачытчыных вязняў і г. д.

Скора сталі наладжываць паход, з на тоўшчу пачуціся працідзяржаўныя выкryкі. Паліцыя з павят. камэндантам на чале старалася разагнаць на тоўшчу і адабраць съяці. Натоўшчы не паддаўся і закідаў паліцію палкамі і каменьямі. Паліцыя мусіла адступіць. Калі ніякія загады не памагалі, камэндант распарадзіўся страліць усім у паветра дзеля страху. Гэта не памагло. Тады камэндант, відзячы напор таўшчы на паліцыю, выдаў загад страліць усе. На першай стральбе (салве, залпу) таўшчы напірала, тады была дана другая і толькі посьле гэтага на тоўшчу быў змушаны перастаць дэманстрацыю. Забітых 3, цяжка раненых 3 і лёгка 4. Адзін з цяжка раненых памёр у шпіталі.

У гэтым паходзе была сялянская моладзь з бліжэйшых вёскі. Праз чатыры гадзіны ў Косаву прыехаў палескі ваявода Крагельскі і камэнданг дзяржаўнай паліцыі Людвікоўскі, а таксама прадстаўнікі пракуратуры, маочы на мэце зараз-жа зрабіць съледства, прычым арыштавана 10 асоб.

### З Сойму.

На паседжанні Сойму 3 г. лютага быў разгледзаны бюджет ваенна-міністэрства. Рэферэнт пас. Косьцялкоўскі (Клуб Працы) падчыркнуў, што ў апошніх гадах ваенны бюджет быў з году на год паменшаны і кіраваўся не патрэбамі арміі, толькі фінансавым палажэннем дзяржавы. Бюджэт 1927/8 году зъменшыўся на-палавіну, раўнічы яго з бюджетам 1925 году. Пасол Ліберман сказаў, што ППС падала пропазыцыю аб аbnіжэнні арміі да 50.000 ваякаў, што магло бы дать зъбражэнне 58 міл. зл.

### Праекты самаўрадавых законуў.

Віцміністар унутраных справаў Ярошинскі прыслаў да павадыра соймавай адміністрацыі нарады камісіі п. Путка ліст, у якім дамагаецца выстаўленыя на парадак дня пропазыцыі, што падалі ў сънечні "Вызваленіе" і хлопскі саюз. Гэная пропазыцыя зъмішчае проект новага выбарчага парадку, які трэба быў-б увясці ў гмінах Галіцы на прыклад падобнага ўжо існуючага ў конгрэсоўцэ. Гэта ўстава давала бы ўраду ўпаважненны праводзіць новыя выбары па даслэшнай ардынацыі.

При гэтым п. Ярошинскі высказаў пажаданьне, каб справа з пропазыцыяй была скончана якнайхутчай, бо ўрад ня хоча доўга чакаць у гэтым годзе і зрабіць новыя выбары. Ліст гэты паказваў якія настроі пануюць ува ўрадзе. Мусіць хацелася-бы ўраду, апіраючыся на выбарах да самаўрадаў, праканацца ў настроях грамадзянства.

### Змяншэнне кары за падаткавыя нядоімкі.

Маочы на мэце палягчыць сплату падатковых нядоімкаў міністэрства скарбу апіраючыся на 4 арт. 4 уставы 31 ліпня 1924 г. выдала распараджэнне, каб ад усялякіх

# Што дзеецца ў съвеце?

Перамога Немцаў.

"Dzieńnik Wileński" падае жальбу на палітыку заходніх дзяржаў у адносінах да Польшчы. Ад таго часу, кажа ён, як паўсталі дагаворы ў Лёкарно маем цэлы съцаг выйграшаў нямецкай дыплёмацыі, якія цяпер здабыла прац уступства Заходніх Дзяржаваў па большай часці коштам Польшчы. Немцы зрабілі па найнавейшых вымaganнях тэхнікі цэлую систэму фортыфікацыяў блізка польскай граніцы. Стварылі прывходныя пункты: у Карабеўцу, Кістрычу і Глогаве небяспечныя Польшчы, калі-б Немцы пачалі нападаць на заходніяе граніцы. Знатае пацьвярджаюць, што характар гэтых фортыфікацыяў пя ёсьць абаронны, толькі афэнзыўны (нападавы). Польшча як контрагэнт вэрсалскага трактату мела поўнае права жадаць, каб Рада Амбасадараў, якінствутыя, якія мае сабе на мэце глядзець за вынаўненчым трактату, прыказала Немцам зніштожыць усе гэтые ўмацаваныні, бо былі яны пабудаваны пасля ўваходу ў жыццё вэрсалскага трактату. Пачала яна разглядаць гэтую справу разам з Немцамі і прыгэтым не асабна, а разам са справай фабрикацыі і вывазу ваеных матэр'ялаў. Кончылася ўсё кампрамісам, як усёгды, коштам Польшчы.

У справе фабрикацыі і вывазу ваеных матэр'ялаў зацікаўлена была галоўным чынам Англія і Немцы ўступілі. Але ў справе крэпасціяў, датычных пераважна Польшчы, уступленія Немцам.

## Характэрыстыка прэм'ера Маркса.

Французская газета "Le temps" гэтак характэрнізуе Маркса: Лідэр каталіцкага сяродка Маркс прывёў да скруткі палітыку Лёкарна. Гэта ён быў кандыдатам на прэзыдэнта ад партыі кансерватораў, якія борыцца з супрадуктамі вэймарскай канстытуцыі. У працы свае пойдзе ён разам з нацыяналістамі праці дагэтульшай палітыкі народнікаў і дэмакратаў.

## Экспозэ канцлеру Маркса.

З г. лютага нямецкі канцлер Маркс у працаве на паседжанні Райхстагу сказаў, што сябры новага габінэту згаджаюцца з тым, што апорай яго на палітыкі мусіць быць прызнанне моцнага права рэспубліканскай формы дзяржавы, абапёртага на вэймарскай канстытуцыі.

Дзейная абарона вэймарскай канстытуцыі не вылучае аднак ганаровых успамінаў вялікай пройшласці Немцаў і дзеля таго, згодна з аднамыслёвым паглядам ураду, будзе съцерагчыся павага генай прошласці і яе сымбаліяў. Далей перайшоў ён да справаў міністэрства вайны съцвярджаючы, што ваенай сіле ўрад пасъвяціць асобную ўвагу. Урад будзе старацца пашвялічыць давер усіх часцінаў і партыяў нямецкага народу да сваенай сілы. Войска мусіць быць раз на заўсёды адлучана ад палітычнай барацьбы. Урад будзе старацца ства-

## СЯЛЯНЕ! Выпісывайце сваю газэту!

"Сялянская Ніва" шчыра і съмелая бароніца вашыя сялянскія інтарэсы, вашыя грамадскія і чалавечыя права, якія на кожным кроку нарушаюць то ўлады, то паны, то іншыя няпрошаныя госьці. Толькі чытаючы сваю газэту і асьведамляючыся аб tym, што robіцца ў нашых ворагаў, што дзеецца ў съвеце, можам спадзявацца, што надойдзе той час, калі мы самі будзем гаспадарыць на роднай зямлі.

Дык не пашкадуй 1 зл. ў месяц і пашлі яго ў рэдакцыю (адміністрацыю), за тое атрымаеш два разы ў тыдзень сваю газэту. Адзін пробны нумар Рэдакцыя высылае дармам!

Калі хочаш атрыманы пробны нумар газэты то прысылай заяву такога зъместу:

У Адміністрацыю "Сялянскую Ніву"  
у Вільні, Завальная 6 кв. 5.

Ветліва прашу адміністрацыю "Сялянскую Ніву" высылаць пробны нумар Вашай газэты на такі адрес:

Пошта . . . . .
Вёска . . . . .
Павет . . . . .
(—) . . . . .
(подпіс).

Дня . . . . . 192 . г.

Па атрыманьні такой заявы адміністрацыя вышлець газэту.

Дык кожны хто ўмее чытаць съпяшайся выпісака сваю газэту "Сялян. Ніву"!

рыць гарантіі, каб у будучыне ня было ніякіх адносінаў паміж палітычнымі таварыствамі, ці іншымі саюзамі палітыкаў, да якіх у першую чаргу належала баявыя саюзы ўсялякіх папрамкаў і формаў войска.

## Новы нямецкі ўрад атрымаў давер.

Калі гадз. 3 мін. 30 па пал. 5 г. лютага нямецкі парламент прызнаў 235-ю галасамі праці 174-х пропалітычнымі коаліцыйных (злучаных) партыяў, якія выказаўці новаму габінэту votum даверу. На паседжанні было прысутных 427 паслоў, 18 паслоў устрымалася ад галасавання. За даверам галасавала нямецкая фракцыя народная, нямецкая народная партыя Стрэзмана, баварская народная партыя, дзве групы г. зв. гаспадарскага саюзу, баварскі народны саюз і група гановэрская. Проці новага ўраду галасавалі: дэмакраты, сацыялісты, камуністы, большасць правай радыкальной групы Voelkische (людоўцы) і быўшы канцлер сябры сяродка д-р Вірт. Ад галасавання ўстрымаліся гаспадарскага партыя, уходзячая ў склад гаспадарскага злучэння, а таксама болей памяркованыя групы партыі Voelkische (народнікі).

## „ШТРЫХІ“.

Цікавы абрэзкі і для нашай сучаснасці, ўзятыя з расейскага па Гарбунову—Пасадову, які зьяўляецца гуманістам, пасыльдавальнікам Льва Талстога.

Месячнік "Зарніца", які выходзіць у Амерыцы, № 15 за лістапад 1926 года друкую!

У нашым паветы мне вечна чутна,  
Песьня аб вечным народным страданні;  
У шуме лясоў ўсцяж зычыць мне яна—  
З ветрам над нашаю вёскай ў стагнанні.

Жудасна вециар па сёлам раве:  
Толькі падаткі! падаткі; бы молатам  
У сэрца зык слоў тых калоціц ўстае  
Мара зынішчэння і злыяд і голаду.

Дзеци вось енчак—а чым іх съцішыць...  
Улады забралі кароўку „любімую“.  
Усіх іх карміла. Ня будзе карміць  
Годзі—пусцілі пад нож ўжо „радзімую“-

Плача жанчына — апошніх авец...  
За „недаймку“ забралі прахляты;  
Відаць, што хочуць нас зынішчыц ў канец...  
Хмарамі гора павісла над хатамі.

Бацька пражыў век у съціску і цыме.  
Съвету і дзеци ня відзяць ў бязшчасці:  
Школа чужая!... Куды ім ісьці —  
Босым і голым бяз цеплай адзежынкі?

З дзедам на печы ім зіму гнясьці,  
Ім і да съвету няма бач дарожанкі,  
Так за гадамі праходзяць гады...  
Дзе-ж чалавечая доля свабодная?

Там у турме, ў ланцузе ды ўсягды,  
Мучыцца доля ў няволі народная.

Скара.

## Сон.

Сніў я... сніў сёньня сон  
Што блудзіў шмат я дзён!...  
У жуткай цемры лес быў —  
Там я доўга блудзіў...  
... рэшце цяжка заснуў —  
Жуткі сон мяне скуў.  
... перад рваўся у сне! —  
Як хто мучыў мяне...  
Я спяшаў... ды я мог...  
Рваў пасыцель — лесу мох.  
Ногці пальцаў маіх  
Рвуць лядоў цвёрдасць крых...  
Чую стоги пекла дна...  
Плач кругом бяз канца...  
Так я сніў... Так было!  
Сон? Ня сон! — Ня жыцьце!  
Хтось крываў: Беларус  
Жыць мяя стаў...  
... смерці мус...  
... абрываў...  
Скончыць мыслі мя мог —  
Быццам з енкаў прыгло...  
Ці бы літасць ён меў?...  
Мо' так пэўне хацеў...  
Думаў я перарваць —  
Яму слоўца сказаць...  
Рваўся ў жуткім я сне —  
А сон мучыў мяне...  
После быццам съціх плач...  
Хтось пачаў тады зваць...  
Беларусы! — казаў,  
Я Вас доўга шукаў!  
Дзе Вы дзеецца маглі? —  
У глуші ночы зайшлі...  
Устаньце! Час Ваш пришоў!  
Час Ваш выйсьці ад сноў!

## НАВІНЫ.

— Справа кс. Гадлеўскага. Ксяндзу Гадлеўскому, які дагэтуль быў пробашчам у Жодзішках прысуджана два гады крэпасць за нібы процідзяржаўную дзеянісць. Касцельныя ўлады адказалі яму ў працтве. Кару сваю ксёндза будзе цярпець у горадзенскім кляштары.

— Ізноў польска-беларуское таварыства. Разваліўшася калісі польска-беларуское таварыства, заложанае п. Тарацкевічам і Астроўскім разам з Палікамі, пачынае зъяўляцца на съвет. Першы ініцыятыўа такога таварыства — Беларусы сядзяць цяпер за кратамі, а іх наступнікі працуяць ізноў аднавіць думку польска-беларускага паразуменія. Толькі чым гэта скончыцца?

— Дэманстрацыя. У ночы з 4-га на 5-е г. лютага на тэлеграфным дроце ў Панарах піавы-крытыя майстры паразьвешалі чырвоныя съягі, на якіх залатымі літарамі было напісаны: хай живе ПШК, КПЗБ і ЗМКБ.

— Міністар асветы ў Вільні. 5 г. лютага прыняў дзею ў Вільню міністар рэлігійных справаў і асветы д-р Добруцкі разам з дырэкторам дэпартаманту спр. рэлігійных Казімірам Акулічам.

— Замена вязняў. На літоўска-польскай граніцы 3-га лютага адбылася замена вязняў паміж Літвой і Польшчай. Дзяржавы памяняліся 23-мі палітычнымі вязнямі, з якіх некаторыя асталіся ў тым краі, дзе і былі заарыштаванымі, толькі цяпер ужо будуть на волі.

## Да нас пішуць.

Якія ў нас сэквестратары.

(Нова-Погост, Браслаўскага пав.).

У нашай гміне ёсьць сэквестратар Сахановіч, пан дужа добры, бо дзярэ падаткі аж па два разы. Сядзіць ён у гміне дыў думае які-б з каго сарваць падатак. Прыслалі Сахановічу два наказы ў вёску Кубілэўчыну, Таводарку Праксэцінаму сынку і Антаніне Драбовіч, удаве. У наказах прыказаў ім зъяўвіца 12 студня да гміны плаціць лёкальны падатак за 1924 г. (тады быў ў нас такі падатак, па 3 зл. ад хаты). Падатак гэты ўсе выплацілі таго самага году, але сэквестратар думаў, што пэўна квіты за той год сяляне пагублялі, дык тады заплацяць другі раз. Таводарка—сынок дыў Антаніна зъяўліся ў гміну. Сэквестратар сказаў ім, што трэба плаціць нядоімку, дыў замест 3-х зл. падатку па 6 зл. і 30 гр. Калі я будзе плаціць, кажа ён, дык прыду да вас і апішу, што знайду, хоць апошніе паразё—зімара. А калі яны заінтуліся, што падатак гэны заплачаны ў тымсамым годзе, ён патрэбаваў квітаў. Баба Антаніна доўга на думачы выніла грошы дыў заплаціла 6 зл. 30 гр. Але

Кінцы Ночы Вы цыму!  
Спяцьцайце Зару!  
Хай мя стане Начы  
І вакноў яе цымы!  
Досіць! Заву!...  
Устаньце! Убачце Зару!...  
Далей мілы быў сон,  
Так як небу міл звон,  
Што да сонца заве,  
У чар сонца плыве!  
Мілы сон! Добры сон!  
Каб жа зъдзейсніўся ён...  
Усе мы ўсталі тады  
І пашті да Зары.  
Горшых з нас мя было!  
Горшых быць мя магло!  
Усе мы ўсе, як адзін  
Ня шукалі прычын  
Сварку партый падняць,  
Асьмяшыць... асьмяшыць...  
І балотамі кідаць...  
Ролі Каіна йграць...  
Усе мы, ўсе мы пашті—  
К Андэй Мэце тады!  
А да Мэты вяла  
Ад сна ночы Зара!  
Пекны Дзенін пайставаў—  
Беларусь асьвятаў!  
Ціхай стогні кляцьбы!  
Ланцугі барацьбы  
З пеклам духаў благіх—  
Тут ляжалі ва ўсіх...  
З іх кусочкі былі—  
І бязсільныя яны!  
Сон... ці сон? — Ці я сплю...?  
Мілы ён! — Не, жыву!...

Слёзка.

Таводарка—сынок не заплаціў, адказываючыся тым, што ў гэны дзень ня было ў яго гроши. Мужчына ўсё ж такі хітрышы за бабу. Надумаўся ён спрэвіца ў солтыса дый парадзіцца ў доме са сваей жонкай. Прыпаміналася яму, што падатак гэны быў аплачаны, толькі ня было квіта на руках. Пайшоў у вёску Гушчэва да солтыса Чарняўскага, стаў пытацца пра квіты за лёкальны падак 1924 г. Солтыс парніцся ў паперах дый адказаў, што падатак заплачаны. У выбарнага Ляскоўскага знайшоў Таводарка і квіты, як свой, так і Антаніны. Далі бабе квіт дый падучылі ісъці ў гміну адбіраць гроши ад гэнага абдзіралы—скурулупа. Антаніна так і зрабіла. Пайшла ў гміну дый кажа: „Аддавай пан мае гроши назад!“ Сэквэстратар паглядзеў на квіты, пакруціў галавой ды думae, што тут рабіць? Ня хочыцца яму гроши аддаваць назад. Прыдумаў: „Гэты квіт, кажа, за 1924 год, а ў цябе не заплачана за 1925 г.“, і не аддаў гроши. Пайшла баба дамоў, а тут стужа, дый чаравікі дзюоравыя ды ходу 3 вярсты. Прышла дамоў, а дзецы пытаюцца: ці аддалі, мама, табе гроши? Трэба солі купіць, ужо ўся ў салонцы. Пагрэлася баба дома, зъела бульбы бяз хлеба (хлеб сёлета не ўрадзіў), дый пашла да солтыса шукаць квіта за 1925 год. Квіт знайшоўся. На другі дзень пацягнулася ізноў у гміну. Прышла да сэквэстратара ізноў кажа: „Давай пан гроши, а то я пажалоўся на цябе старасту, начальнiku павету!“ Тады сэквэстратару нечага было рабіць. Аддаў бабе гроши. Ну дык вось, дарожнікі людцы, пасудзіце самі, ці гэта бесьць праўда на съвешце. І ўсіх сваіх Беларусаў прасьцерагаю: хавайце квіты якнаўляйцей, бо як скурыш яго, або дзецы падзяяруць, або згубіш, дык гэны скуралупы Сахановічы зьдзяяруць другі раз і нечым будзе даказаць. За 1926 г. яны знаюць, што квіты ёсьць дык ня чэпляцца але думаюць яны, што за другія гады квіты згублены дык прарабуюць шчасцьця яшчэ раз зьдзёрці падатак.

Ліка Камінь.

### Не на месцы.

(Радашковічы, Маладечанская пав.).

Здарылася мне быць 31.I. 1927 г. ў касьцеле Радашкоўскім на хорах. Гляджу стаўпіўшыся за арганам хлопцы падросткі чытаюць з аднай кніжкі. Думаю, чаму ж гэта яны так моляцца ў чатырох з аднай кніжкі, ці яны кожна для сябе ня мае. Але калі прыгледзіўся, то ж яны ня моляцца, а так пільна чытаюць „Regulamin Koła Młodzieży Polskiej“. І гэтак праз уесь час, да канца набажэнства чытали. Ці не загадаў ім кс. проб. Гудзіка зубрыць на памяць параграфы, бо ён сам на абходзінах юбілею сэв. Ст. Косткі вымагаў, каб канечне ўся каталіцкая моладзь належала да К. М. Р.

Асабліва прыказаваў бацьком школьнікаў, каб іх дзецы запісаліся да гэтага кола. А таксама некалькі разоў давялося бачыць, як гадунцы польскай школы ў Радашковічах зъбяруцца на хоры і там вырабляюцца горш чым на бруку. Ці ня варта было б зъвярнуць увагу на гэта вучыцьлём і ксяндзу, бо яны будуть адказываць перад Народам напіші і перад Богам, што выховываюць нашу моладзь не на добрых грамадзян, але на жулікаў. Лепш было бы кс. Гудзіка даўбы ў руکі такім хлопцамі малітвенік „Hołas Dušy“ як „Regulamin K. M. R.“ Здаецца час, вялікі час, пакінуць калечыць маральна нашу моладзь! Пабожны.

Плясніцеюць і загнівацца пупышкі так, што як у першым, так і ў другім выпадку сучкі трапяць сваю вартасць. Апрача гэтага сучкі могуць папсуць мышы, або перамерзнуть. На падставе сваіх практикі, магу сказаць, што такое саўчаснае рэзаныня сучкоў (у студні і ў лютым) ёсьць у большай частцы зусім напрасным. Вясной леташ. году мной прыгэплены каля паўтараста дзічак. Нарэзаных зімой сучкоў мне не хапіла і я, каб не пакідаць дзічак на другі год, рэзаў сучкі з дрэў у дзень шчаплення іх прыгэплюваў да дзічак. Прыгэтым, зразумела, стараўся рэзаць тыя сучкі, пупышкі на каторых меней былі крануўшыся ў рост.

Вынікі аказаліся такія. Сучкі, рэзаныя вясной, будучы прыгэпленыя ў той самы дзень, хутчэй крануўся ў рост і да восені далі даўжэйшыя паросткі, чым сучкі рэзаныя ў лютым месяцы. Сучкі, рэзаныя зімой, зазвычай чуць ня цэлы месяц пасля прыгэплювання не распускаюцца, а па гэтаму бывае трудна згадаць: ці прыжылі яны ці не? Тады як съвежыя сучкі даюць знаць аб гэтым цераз тыдзень—паўтара, так што бывае магчымасць перашашць пянькі ізноў.

Мушу толькі паярэдзіць, што съвежымі сучкамі найляпей шчапіць толькі дзічкі, якія ўжо добра прыжылі на месцу (перасаджаныя за год—два), якія даюць шмат сооку. Да дзічак съвежа пасаджаных, добра неўкараніўшыхся лепей усёжткі прыгэплюваць сучкі зімовай рэзкі, дзеля таго, што гэткія пянькі ня могуць даць адразу столькі жыцьцёвага сооку, для красуўшыхся ў рост сучкоў, каб апошнія не адчулі праізышоўшай у іхнім жыцьці перамены. Калі прыходзіцца перапрыгэліваць сук адзін-другі да садовага дрэва, то ў гэткім разе можна съмела ўжываць сучкі рэзаныя вясной.

Рэзаных вясной сучкоў у часе развалівання пупышах, трymаць доўга няварта, бо яны могуць высахнуць, папсавацца. Лепей шчапіць іх у той самы або на другі дзень.

Лепей выбіраць тыя сучкі, пупышкі на каторых меней кранулся.

Патрэба ў рэзаныні сучкоў зімой бывае тады, калі пажаданага гатунку няма ў сваім садзе, сучкі трэба дастаць з далёку, або прыходзіцца прыгэплюваць съвежасаджаныя пянькі і то нават і ў гэткіх выпадках няма патрэбы рэзаць сучкі ў студні або ў лютым, а досыць будзе пары нават і ў сакавіку месяцы.

Наастатац скажу колькі слоў аб tym як рэзаць сучкі і як хаваць іх, калі яны будуть нарэзаны за часам да прыгэплювання. Рэзаць сучкі трэба толькі ад зусім здаровага дрэва. Сучкі рэжуцца толькі тыя, што выраслы ў мінулае лета.

Сучкі дзвялетавыя, калі яны маюць здаровую гладкую кару, таксама могуць ужывацца на пачаліньяне, але лепей зусім імі не кaryстацца.

Сучкі на дрэве трэба выбіраць лепшыя з буйнейшымі вочкамі і лепей заўсёды рэзаць тыя, што з паўднёвага боку кароны дрэва.

Нарэзаны сучкі зараз-жа трэба павязаць у пучкі, кожны гатунак асобна і да кожнага такога пучка палажыць паперку, на якой напісаць гатунак таго дрэва з якога сучкі зразаны. Пучкі торкаюцца ў скрынку з сыватым пяском (толькі ня мокрым) і зверху можна пакрыць мохам. Скрынкі з пучкамі сучкоў стаўляюцца ў склеп, або закапаваюцца ў зямлю ў варыўні (істопцы).

Трэба пільнаваць, каб сучкоў не аб'елі мышы і каб сучкі не пашлесцілі. Калі сучкі заплесніяюць, дык іх трэба выцерці сухой рызінай і паставіць у болей сухое месца. Трэба таксама асьцерагацца, каб сучкі і не пермерзлі,—тады з іх ня будзе карысці.

Пайлепай рэзаць сучкі для пачалінья толькі з тых дрэў, якія ўжо давалі плод.

Калі ад нядобрага хаваніні сучкі да часу пачалінья высахнуць, дык іх лепей зусім не прыгэпляць, а калі абыйсьціся бяз іх неяк, дык гэткі сучкі трэба паставіць у ваду (каб у вадзе былі толькі адны камлюшки). Пасудзіну з вадой і намочанымі ў ёй сучкамі трэба вынісці ў сцюдзене месца (склеп або йшчэ куды) пакуль сучкі не адойдуць.

Я. П.

Я. Грышэлю, С. Кунаку, П. Янкоўскому, Федосу П.: Інструкцыі, праграмы і заявы виславі. Складу пісм. матар. А. Клубока ў Наваградку, М. Баркешу, Я. Грышэлю, Ал. Лісоўскому, М. Акочанку, Антону Гедзічу, С. Качуку, П. Пачобуту, М. Здановічу, Я. Пацкевічу, Т. Сахарчуку, В. Жыгалко, М. Русецкаму, С. Волкаву, Гірыну М., Лазарэнчу М., Ад. Бароўскому, П. Федосу, П. Кухтарчуку — газету пасылаем.

### Дасталі:

Ад: Т-ва Бел. Школы ў Лідзе, Нікановіча Сыцяпана, Гадлеўскага Міхася, Зеновіча Уладзіміра — па 2 зл.

Ад: Сымона Зынгеля, Дземідовіча Пётры, Мікалая... з Грабава, Куліка І., Палянскага М., Шчыгліна А., Кароліка М., Сухара Б., Матусевича Б., Воліна А., Куроўскага М., Керскага А., Шылкі М., Загорскага А. — па 1 зл.

## БІРЖА.

Вільня, 7.II. 1927 г.

### ВАЛЮТЫ:

Даліяры . . . . . 8.93—8.92 зл.

Рублі зал. (10 р.) . . . . . 47.40—47.20 „

ЗВОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. I ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 1.II. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) . . . . . 42.00—43.00 зл.

Авёс . . . . . 35.00—36.00 „

Ячмень брав. . . . . 33.00—34.00 „

на кашу . . . . . 0.00—0.00 „

Пшаніца . . . . . 50.00—51.00 „

Бульба . . . . . 0.00—0.00 „

Сланіна тутэйшая I гат. 1 кг. . . . . 3.50—4.30 „

## АБВЕСТКІ.

### Беларускія

### Коопэратыуна-Гандлёвыя Курсы.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры атрымаў дазвол на Беларускія Коопэратыуна-Гандлёвыя Курсы ў Вільні.

Курсы маюць распачацца калі 21-га лютага с. г.

Усіх кандыдатаў, якія падалі ўжо заявы некалькі месяцаў таму назад, і якія хочуць быць зачічаны ў слухачы курсаў, просім неадкладна прыслаць дадатковыя заявы па адрасу: Wilno, Zawalna 6 т. 5. Бел. Інст. Гасп. і Культ.

Пры Курсах мае быць поўны інтэрнат; пэўны лік зусім незаможных слухачоў будзе звольнены ад платы за навуку і ад платы за інтэрнат.

А. Більдюкевіч

Дырэктар Курсаў

## БІБЛІАТЭКА-ЧЫТАЛЬНЯ

### у Радашковічах.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры заляжы ў Радашковічах Бібліатэку-чытальню.

У Бібліатэцы ёсьць кніжкі і газэты. Карыстацца з кніжак і газэтаў можна на месцы і таксама браць да хаты.

За карыстаньне сябры Інстытуту нічога ня плацяцца. Месячная плата для несяброй—25 гр.

Бібліатэка-чытальня адчынена штодзень ад 5—7 гадзін ўвечары.

### Читайце!

### Перадплацуйте!

Эдиний украінскій незалежний  
на ВОЛИНІ

### „Украінська Громада“,

орган украінскай національної думкі.

Виходит раз на тиждень в неділю.

### ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

на 1 місяц—1 зол., чвартырично—3 зол.,

на півроку—5.50 зол., на рік 10 зол.,

за граніцею—на рік 2 амерік. доляри

або іх вартасць в іншай валюті.

Сголошэння — по умові.

Адреса Редакціі і Адміністраціі:

ЛУЦЬК на Волыні, Алея Б. Хороброго, 70.

## НАШАЯ ПОШТА.

Саковічу: Газету вышлем Вам па атрыманы падпісі. Пробныя нумары можацца пабачыць у бібліятэцы.